Gemeente Druten

Openbaar Zaaknummer: Z/24/270474

Informatienota voor de Gemeenteraad

Onderwerp: Onderzoek Voedselbank Druten

Datum: 18 februari 2025

Kernboodschap

Ondanks alle inspanningen en regelingen die de gemeente treft, zien we toch een aantal mensen dat in de armoede blijft zitten en die we maar moeilijk kunnen bereiken. Ook bereiken ons signalen van mensen die in armoede leven of geleefd hebben dat nog vaak voorbij wordt gegaan aan de vraag hoe mensen armoede ervaren. En welke aanpak voor hen werkt.

Door een onderzoek met de Voedselbank van Druten (en de Voedselbank van Wijchen waar door de gemeente Wijchen eenzelfde onderzoek plaats vindt) zoeken we uit of we met een individuele persoonlijke aanpak mensen meer perspectief kunnen bieden, zelfredzamer maken en daar waar mogelijk duurzaam uit de armoede kunnen halen.

Met dit onderzoek zetten we expliciet de vraag van de mens centraal. We kijken naar de echte behoeften. En daarna werken we samen met de betrokkene aan een perspectief. Dit doen we als gemeente niet zelf. We gaan werken met buddy's die de betrokkenen gaan helpen.

Het onderzoek start in maart 2025 en heeft een looptijd tot september 2026.

Eerdere besluiten

Datum	**Korte omschrijving eerder genomen besluit (vermeld zo mogelijk het zaaknummer/documentnummer)**
20-04-2023	Beleidsplan Geldzorgen, armoede en schulden

Toelichting

Wat beogen we

1. Kennis vergaren over welke aanpak werkt om mensen uit de armoede te halen. Wat is daarvoor nodig, welke interventies pleeg je wanneer, wat is het meest effectief, bij welke doelgroep is het meeste, snelste resultaat te bereiken? Wat betekenen de resultaten voor ons huidige armoedebeleid en de instrumenten die we nu hebben? En wat zijn de kosten bij deze alternatieve uitvoering ten opzichte van de huidige uitvoering?
2. Met een persoonlijke aanpak het aantal klanten dat langer dan 1 jaar voedselhulp afneemt te verminderen, door het bevorderen van de zelfredzaamheid c.q onafhankelijkheid. We beogen 10% van de klanten te laten deelnemen. Dit is een schatting van de Voedselbank van het maximaal haalbare aantal.

Waarom nu
We zitten op de helft van de looptijd van het beleidsplan Armoede. Tijd om stil te staan bij wat we hebben bereikt en wat er voor ons ligt. Ook zijn in de afgelopen periode veel nieuwe inzichten opgedaan over de aanpak van armoede welke we mee willen nemen op weg naar een nieuw beleidsplan. We weten uit ervaringen en onderzoek dat armoede een complex en hardnekkig fenomeen is dat verder gaat dan weinig hebben. Armoede wordt gevoeld, met name in de context van de rest van de samenleving.

We hebben in de gemeente Druten veel verschillende regelingen en initiatieven die de symptomen bestrijden, maar slagen er nog niet goed in om de complexiteit en het gevoel van mensen in armoede te doorgronden. Nog steeds is het moeilijk om deze inwoners te bereiken. We bieden verschillende manieren van ondersteuning aan bij het vergroten van de zelfredzaamheid, maar er wordt maar beperkt gebruik van gemaakt. Veel inwoners blijven jarenlang een beroep doen op armoedehulporganisaties zoals de Voedselbank, en ondertussen verandert er niets aan hun situatie.

De resultaten uit dit onderzoek gebruiken we om te kijken of we andere accenten in het beleid moeten gaan leggen of dat we op de goede weg zitten. Dit nemen we mee in de totstandkoming van het nieuwe beleidsplan waarvan de voorbereiding in de 2e helft van 2026 gaat starten.

Wat gaan we doen
We willen van mensen zelf horen hoe armoede door hen ervaren wordt. Ook vragen we naar wat voor hen werkt en wat zij nodig hebben om stappen richting meer zelfredzaamheid te zetten. Tegelijk vragen we wat zij zelf voor anderen kunnen doen. We doen dit vanuit de idee dat iedereen waarde heeft. In die zin zijn we allemaal gelijk.

We gaan dit als gemeente niet zelf doen, maar we vragen getrainde vrijwilligers om samen met de deelnemer aan een nieuwe toekomst te werken. We werken hier samen met onze partners MeerVoormekaar, Schuldhulpmaatje en Humanitas. Voor veel deelnemers geldt dat zij al één of meer hulpverleningstrajecten hebben lopen. Op die manier zijn ook diverse andere afdelingen van de gemeente betrokken, zoals bijvoorbeeld het sociaal team, de participatiecoaches en schuldhulpverlening.

Vanuit gedeelde ervaringen met mensen die armoede kennen en door kennis te nemen van initiatieven elders in het land (zoals in Groningen en Den Haag) zijn we tot dit buddy-idee gekomen. Mensen die hulp nodig hebben om uit de armoede te komen krijgen hiermee één-op-één aandacht. Belangrijke succesfactoren zijn vertrouwen geven en vertrouwen krijgen. De vraag staat centraal waar je naar toe wil met je leven.
De ervaringen en informatie van de mensen zelf worden gedeeld. Dit gebeurt anoniem, ook wordt geheimhouding beloofd over de gesprekken zelf.

Eind 2024 is het begrip armoede geherdefinieerd[1]. De omschrijving sluit nu beter aan bij de werkelijke beleving. Er waren goede redenen om een nieuwe rekenmethode te ontwikkelen: meer helderheid en duidelijkheid voor een beter debat over armoede. Uit de gesprekken met de mensen hopen we ook te kunnen herleiden waar armoede het hardst wordt gevoeld.

[1] De nieuwe methode leidt tot één armoedegrens, die uitgaat van alle minimale levensbehoeften. Een grens waarbinnen niet alleen ruimte bestaat voor het kunnen betalen van de vaste lasten en de boodschappen, maar ook voor sociale participatie, zoals het lidmaatschap van een vereniging, het ontvangen van bezoek, een uitje of een weekje vakantie. In het nieuwe model telt ook mee of er spaargeld is of ander bezit waarmee mensen snel en tijdelijk een te laag inkomen op kunnen vangen.

Deelnemers
We streven ernaar om 10% van de huishoudens die klant zijn bij de Voedselbank in Druten te laten deelnemen aan het onderzoek. Elk huishouden levert één deelnemer. Dit betekent dat we starten met ca. 12 deelnemers. De focus ligt in eerste instantie op de klanten die al langer dan 3 jaar voedselondersteuning ontvangen. Als hier niet voldoende deelnemers uit gevonden kunnen worden, verschuift de focus naar deelnemers die langer dan 1 jaar klant zijn.[2]

Het werven van deelnemers is voorbehouden aan de Voedselbank. De Voedselbank is hier de aangewezen partij. Primair ziet zij het als haar taak om mensen in armoede van voedsel te voorzien. Maar secundair wil zij werken aan het uit de armoede halen van haar klanten. Zij ziet klanten die al jarenlang komen zonder dat iets aan hun situatie verbetert. De Voedselbank heeft een frequent contact met haar klanten en over en weer is er sprake van een goede vertrouwensrelatie. Een goede uitgangspositie om mensen te vragen.

Gevolgen
Met dit onderzoek vergaren we kennis over welke aanpak van armoede wel en niet werkt. Deze uitkomsten worden gebruikt bij het opmaken van het nieuwe beleidsplan waarvan de voorbereiding in de tweede helft van 2026 start.

Communicatie
Uitgangspunt is dat we de deelnemers vertrouwelijkheid garanderen. Als eerste ten aanzien van de gedeelde informatie en ten tweede over de voortgang van het project.

Dit betekent dat we gedurende het onderzoek hier niet actief over gaan communiceren. De uitkomsten worden na afloop geanonimiseerd verwerkt in een verslag en gedeeld met de raad om te kijken welke volgende stappen we gaan nemen.

Uitvoering of Vervolgstappen
1. De eerste fase is met de betrokken partners komen tot een plan van aanpak.
2. De werving van deelnemers volgt daarna.
3. Het onderzoek duurt ca. 1,5 jaar. In Q3 van 2026 vindt de afronding plaats.
4. De uitkomsten worden meegenomen in het nieuw op te maken integrale beleidsplan Armoede, geldzorgen en schulden.

Financiën
De incidentele kosten betreffen de training van vrijwilligers en de coördinatie hiervan. De kosten worden begroot op € 5.000 en kunnen worden betaald uit de beschikbare middelen binnen het Armoedebeleid.

Geheimhouding:

Niet van toepassing.

[2] Druten heeft nu 125 huishoudens als klant. Hiervan zijn er 41 (33%) langer dan 3 jaar klant. Voor de steekproef nemen we alle huishoudens samen als steekproefpopulatie.